

Dosarul nr.2r-190/2023

2-21039513-01-2r-04052023

prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Central (jud. V. Craveț)

instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza)

DECIZIE

14 iunie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Viorica Puica

Oxana Parfeni

Aliona Donos

examinând recursul declarat de către Aurelia Obrijanu,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Sergiu Dumbrava împotriva Aureliei Obrijanu cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică,

împotriva încheierii din 20 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Aurelia Obrijanu,

c o n s t a t ă:

La 17 martie 2021, Sergiu Dumbrava, reprezentat de avocatul Vitalie Enachi, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Aureliei Obrijanu cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

Prin hotărârea din 23 decembrie 2022 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, a fost admisă acțiunea depusă de Sergiu Dumbrava și s-a încasat de la Aurelia Obrijanu în beneficiul lui Sergiu Dumbrava cheltuielile de asistență juridică în sumă de 20 000 de lei.

La 30 ianuarie 2023, Aurelia Obrijanu a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 23 decembrie 2022 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 20 martie 2023 a Curții de Apel Bălți a fost restituită cererea de apel depusă de Aurelia Obrijanu, din motivul că apelul a fost depus în afara termenului legal.

Invocând ilegalitatea acestei încheieri, la 18 aprilie 2023, Aurelia Obrijanu a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate, cu remiterea cauzei în instanța de apel pentru judecarea apelului.

În motivarea recursului a invocat că, nu este de acord cu încheierea instanței de apel, deoarece instanța de apel nu a apreciat toate probele administrate și greșit a conchis că cererea de apel a fost depusă în afara termenului legal.

A menționat că instanța de fond la 23 decembrie 2022 a pronunțat hotărârea contestată, deși depuse-se o cerere de amânare. A susținut că nu era necesar să solicite repunerea în termen a cererii de apel, deoarece nu a participat în ședința de judecată și

despre hotărârea emisă a aflat în momentul recepționării dispozitivului hotărârii, anume la 27 ianuarie 2023.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele cauzei rezultă că Aureliei Obrijanu i-a fost comunicată încheierea din 20 martie 2023 a Curții de Apel Bălți la data de 03 aprilie 2023, fapt confirmat prin avizul de recepție a scrisorii (f.d. 142).

La 18 aprilie 2023, adică în termenul prevăzut de lege, Aurelia Obrijanu a declarat recurs.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din motivele ce succed.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că dispozitivul hotărârii primei instanțe, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Sergiu Dumbrava împotriva Aureliei Obrijanu cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică, a fost pronunțat la 23 decembrie 2022 (f.d.121-122).

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 din Codul de procedură civilă prevede că, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Completul de judecată învederează că, art. 362 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă statuează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Completul de judecată reține că, cererea de apel împotriva hotărârii din 23 decembrie 2022 a Judecătorei Drochia, sediul Central, a fost depusă de către Aurelia Obrijanu, la data de 30 ianuarie 2023.

Prin încheierea din 20 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, a fost restituită cererea de apel declarată de Aurelia Obrijanu împotriva hotărârii din 23 decembrie 2022 a Judecătorei Drochia, sediul Central, ca fiind depusă în afara termenului legal (f.d. 140).

În conformitate cu prevederile art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 23 decembrie 2022 (f.d. 121-122), însă cererea de apel a fost depusă de către Aurelia Obrijanu, la data de 30 ianuarie 2023 (f.d. 134).

Completul de judecată menționează că, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, stipulat în art. 362 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

Astfel, în situația în care dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 23 decembrie 2022, în temeiul art. 111 alin.(3) Cod de procedură civilă, termenul de contestare cu apel a început a curge din ziua imediat următoare zilei de pronunțare a dispozitivului hotărârii judecătorești, adică începând cu data de 24 decembrie 2022, ultima zi a termenului fiind data de 22 ianuarie 2023, zi nelucratoare - duminică, iar în conformitate cu art. 112 alin. (2) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului a expirat în următoarea zi lucrătoare, 23 ianuarie 2023 – luni.

În context, instanța de apel justificat a reținut că Aurelia Obrijanu a declarat apelul peste termen. Or, recurenta are obligația de a se folosi cu bună-credință de drepturile sale procedurale în conformitate cu prevederile art. 56 alin. (3), art. 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

De asemenea, Completul de judecată menționează că, părțile antrenate într-un proces, trebuie să se comporte cu bună credință în raport cu drepturile procedurale conferite de legislator și trebuie să urmărească cu bună-credință desfășurarea procesului, remarcă sugerată și de jurisprudența CEDO.

În acest sens, jurisprudența constantă a CtEDO a arătat că revine primordial celor interesați să depună orice diligență pentru protejarea propriilor interese (cauza Teuschler v. Germania 47636/99, 04 octombrie 2001; cauza Agapito Maestre Sanchez v. Spania, 29608/02, 04 mai 2004).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că, alegațiile aduse de către recurentă nu justifică omiterea termenului de declarare a apelului, în situația în care atât apelanta/recurentă, cât și reprezentantul acesteia, avocata Aliona Rusnac au fost citate pentru ședința primei instanțe (f.d. 106, 110, 111).

Or, în aceste circumstanțe, este evident că recurenta a cunoscut despre examinarea cauzei în prima instanță și a avut posibilitatea de a depune cerere de apel în interiorul termenului de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii judecătorești.

De altfel, legiuitorul acordă posibilitatea apelanților de a înregistra inițial o cerere de apel, iar după data întocmirii hotărârii integrale, în virtutea art. 365 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, cererea de apel poate fi suplimentată.

La caz, recurenta Aurelia Obrijanu, la data de 30 ianuarie 2023, a înregistrat cerere de apel prealabilă, însă aceasta a fost depusă în afara termenului de 30 de zile stabilit de legiuitor. O altă cerere anterior, în interiorul termenului de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii judecătorești, apelanta/recurentă nu a înaintat.

Alegația recurentei precum că, nu urma să solicite repunerea în termen a apelului, deoarece nu a fost prezentă în ședința de judecată a primei instanțe și că a recepționat dispozitivul hotărârii din 23 decembrie 2022 a Judecătoriei Drochia, sediul Central la data de 27 ianuarie 2023, și astfel a considerat că s-a încadrat în termenul legal de 30 de zile de depunere a apelului, nu justifică omisiunea de a se conforma prevederilor legale.

Subsecvent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că nu poate fi reținut argumentul recurentei precum că termenul de declarare a apelului urma a fi calculat de la 27 ianuarie 2023, când a recepționat dispozitivul hotărârii primei instanțe, or art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă într-o manieră certă și clară leagă termenul de 30 de zile de contestare de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dar nu de la data recepționării actului judecătoresc.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, apelanta/recurentă la depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 23 decembrie 2022, nu a solicitat repunerea în termenul pentru declararea apelului.

În continuare, Completul de judecată notează că, repunerea în termen pentru declararea apelului putea fi soluționată de către instanța de apel doar în condițiile în care Aurelia Obrijanu ar fi formulat o cerere de repunere în termen cu prezentarea probelor pertinente și admisibile în justificarea acestei omisiuni, ceea ce la caz lipsește. Or, solicitarea de repunere în termen este o prioritate a apelantei și nu poate fi soluționată din oficiu de către instanța de apel.

Prin urmare, instanța de apel corect a reținut că Aurelia Obrijanu nu a solicitat repunerea în termenul pentru declararea apelului, în temeiul art. 116 din Codul de procedură civilă, precum și nu a invocat niciun motiv plauzibil ce ar justifica omiterea termenului.

În corespundere cu art. 362 alin.(1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, care, la caz, a fost pronunțat la 23 decembrie 2022, ceea ce denotă că instanța de apel întemeiat a conchis că apelul a fost declarat peste termen.

Completul de judecată remarcă că, prin impunerea unor termene limită în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Completul de judecată accentuează că, legiuitorul prin stabilirea unui termen de declarare a apelului a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat și în

jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art.13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că recurenta și-a neglijat dreptul de valorificare a drepturilor procedurale în sensul și termenul stabilit de legiuitor.

Adițional, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, nu poate fi pretinsă nerespectarea de către instanța de apel a prevederilor legale, în situația în care recurenta a ignorat atât obligațiile, cât și drepturile sale procedurale. Mai mult, recurenta nu a fost lipsită de posibilitatea de a beneficia de pârghiile legale întru realizarea dreptului la o cale de atac eficientă, în situația în care aceasta nu a solicitat repunerea în termen pentru declararea apelului.

Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Aurelia Obrijanu împotriva încheierii din 20 martie 2023 a Curții de Apel Bălți cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Aurelia Obrijanu.

Se menține încheierea din 20 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Sergiu Dumbrava împotriva Aureliei Obrijanu cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Oxana Parfeni

Aliona Donos